

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Hyppig hausting og fornying: Intensivering med god avkastning?

Håvard Steinshamn, Klimatilpassa grovfôr dyrking, Askvoll, 24.11.2021

Dyrking

- Engfornyng
- Engfrøblandingar
- Husdyrgjødsling
- Gjødsling
- Eige/sameige/leige

Foto: NIBIO

Pløying

Foto: NIBIO

Harving

Foto: NIBIO

Såing

Foto: J.K. Henriksen

Direktesåing

Foto: M. Höglind

Direktesåing

Foto: NIBIO

Tromling

Foto: J.K. Henriksen

Sprøyting

Foto: NIBIO

Gjødselspreiing

Foto: J.K. Henriksen

Gjødselspreiing

Foto: J.K. Henriksen

Kunstgjødsel

Hausting/lagring

- Hausteintensitet = tal slåttar
- Hausting og konservering
  - Maskinkapasitet
  - Slåmaskintype
  - Rivetype
  - Ensileringsmiddel
  - Fôrlager
    - Rundballar
      - Jordekant
      - Platting
    - Plansilo
    - Tårnsilo
- Eige/Sameige/Leige

Slått

Vending/raking

Pressing og pakking

Pressing

Pakking

Snittelessevogn

Finsnittar

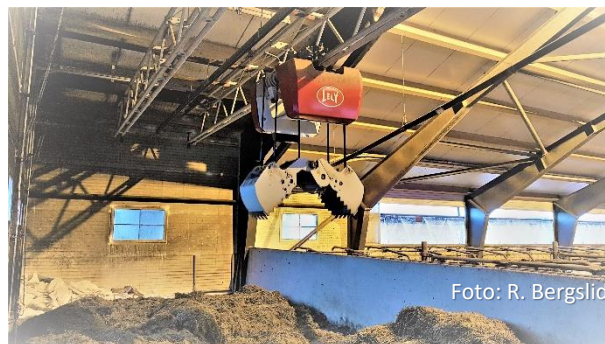

Sjølgåande finsnittar

Utfôring - IMEK

- Rundablekuttar og bandfôring
- Fullfôrmiksar of fôrutleggar på skinne
- +++++++

Hausteintesitet

Tre slåttar gir betre
fôrqualität enn to
slåttar

Men avlinga blir oftast
lågare og enga taper
seg raskare

Grinstad timotei

Før tredjeslått i tredje engår

Ragnar timotei

Fojtan raisvingel

Foto: Anne Kjersti Bakken

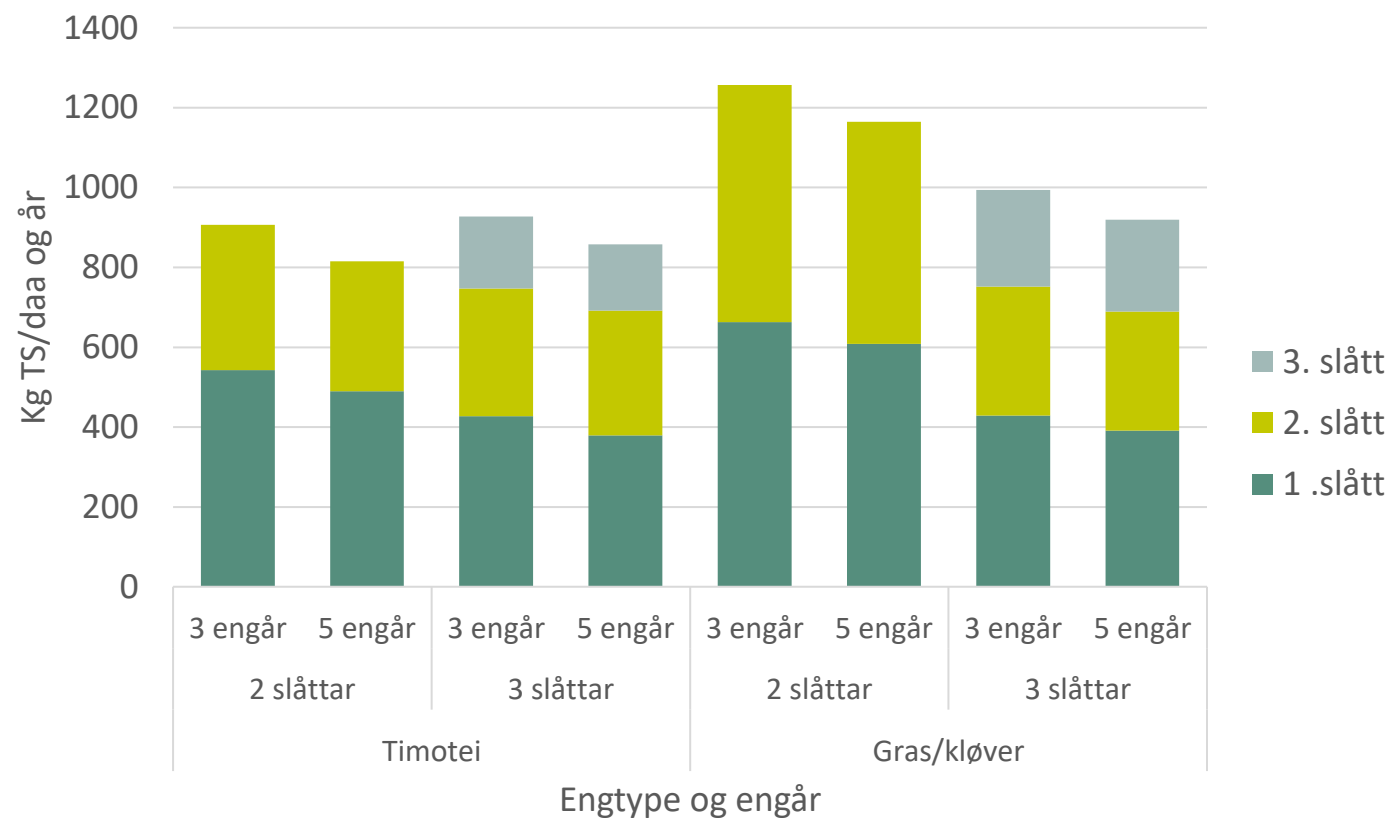
Engdyrking og
fôrkvalitet

Kva er effekten av hausteintensitet på kostnaden av grovfôret?

- Tal slåttar per år
- Engtype=frøblanding

- Avlingstal basert på forsøksdata frå Trøndelag (Kvithamar)
- Avling i praksis er sett til 75% av forsøksavling
- 4.-6. engår: 87% av engavling i 3. engår

Justering for «praksis» og manglande data utover 3 engår

Bruker NorFor
standardverdier for
surfôr kvalitet

D-verdien er mengde
fordøyelig organisk
stoff i tørrstoffet

Engtype	Slått/år	Slått nr	D-verdi	NEL20, MJ/kg TS	FEm/kg TS	NDF, g/kg TS	NORFOR- kode
Gras	2	1	653	5,83	0,82	610	198
	2	2	698	6,05	0,86	513	484
	3	1	693	6,35	0,90	566	197
	3	2	661	5,88	0,83	485	171
	3	3	659	5,94	0,84	465	173
Gras/ Kløver	2	1	660	5,98	0,85	576	476
	2	2	668	5,91	0,84	524	478
	3	1	712	6,34	0,90	472	474
	3	2	672	5,86	0,83	508	477
	3	3	689	6,03	0,85	473	689

Fôropptak

- Satt potensialet til 12 kg TS/ku og dag
- Justert fôr surfôrindeksen
  - D-verdien
  - TS-innhald
  - Andel gjenvekst
  - Kløvermengd

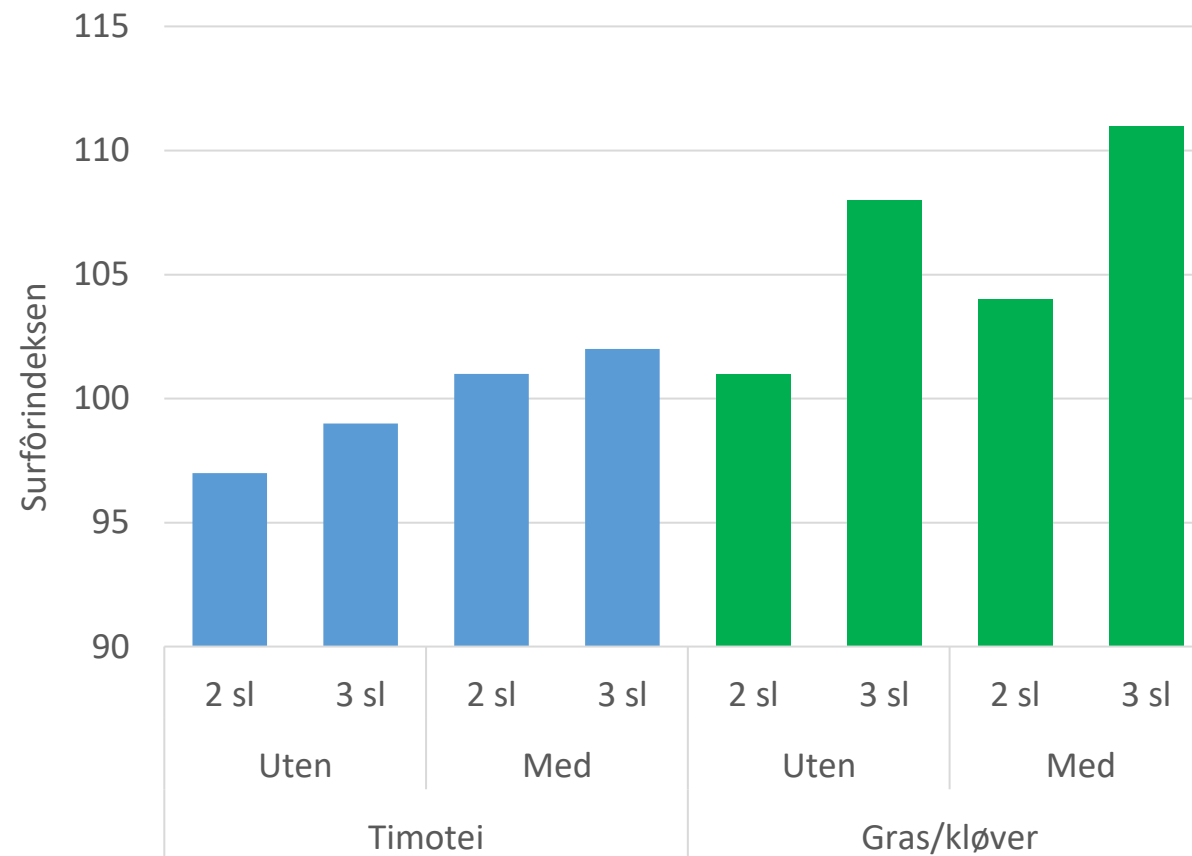
D-verdi, g/kg TS
Gjæringsprodukt, g/kgTS
Tørrstoff, g/kg
Andel gjenvekst (0.0-1.0)
Kløvermengd
Surfôrindeks

Gras-raudkløversurfôr			
Uten tilsetning		Med maursyre	
2 slåttar	3 slåttar	2 slåttar	3 slåttar
663	699	663	699
100	100	75	75
300	300	300	300
0,40	0,45	0,40	0,45
0,13	0,17	0,13	0,17
101	108	104	111

Surfôrindeksen

- Lågare på gras enn på blanding (6,3)
- Høgare med maursyre (3,3)
- Høgare på 3 enn 2 slåttar (4,3)

Surfôrindeksen og surfôropptak

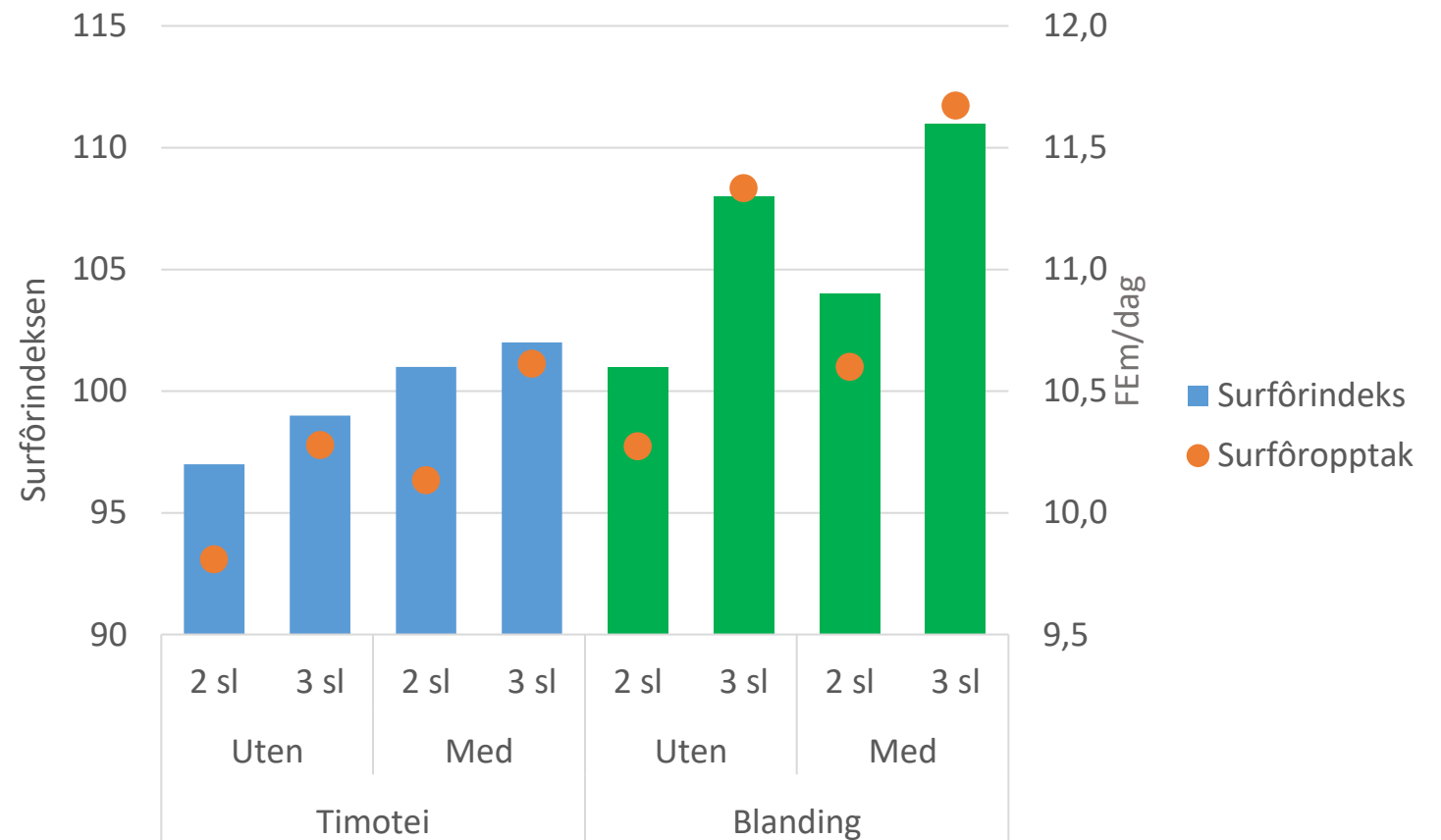

Surfôropptaket

- Blanding + 0,8 FEm
- Maursyre + 0,3 FEm
- Tre slåttar + 0,8 Fem
- Sterkare effekt av slått med kløver enn gras
  - Gras + 0,5 FEm
  - Kløver + 1,1 Fem

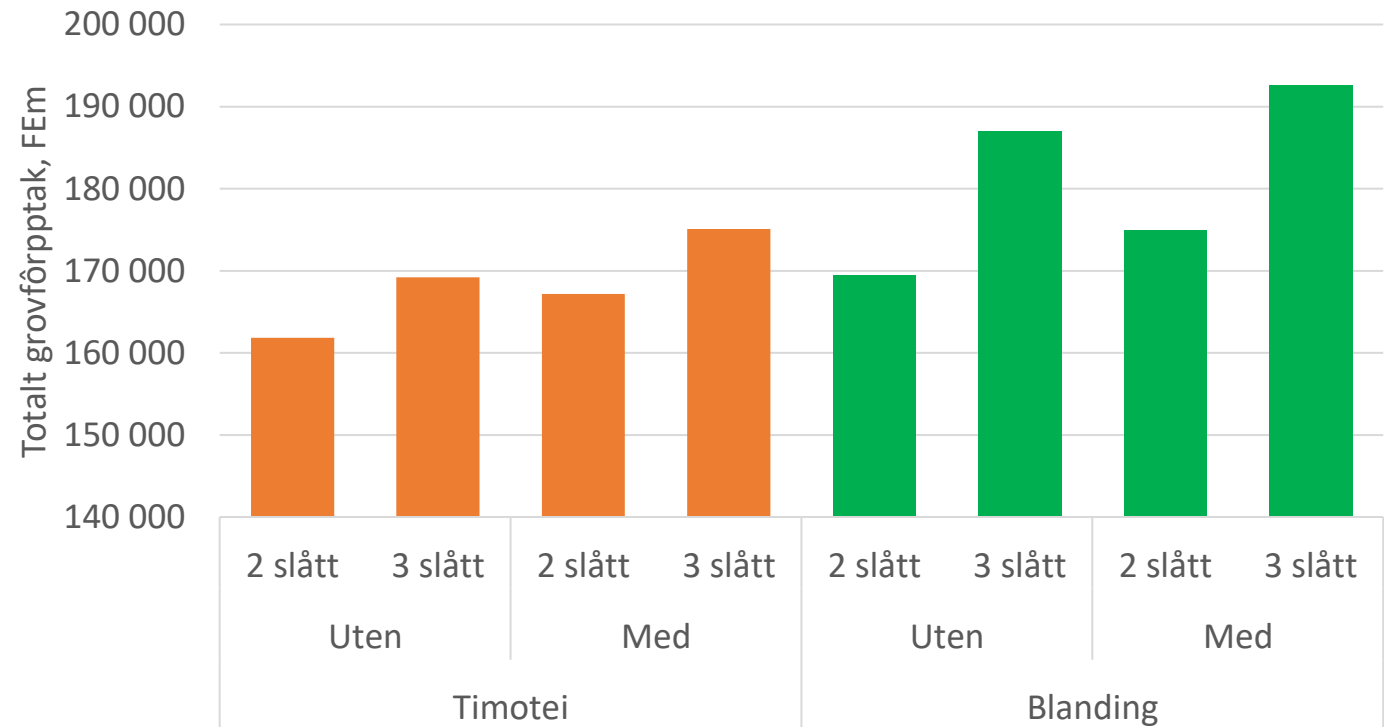
Surfôrindeksen og surfôropptak

Store utslag totalt

- Blanding +7,5%
- Maursyre + 3,2%
- Tre slåttar +7,5%
- Sterkare effekt av slått med kløver enn gras
  - Gras + 4,6%
  - Kløver +10,2%

Totalt grovfôropptak 55 kyr i 300 dagar, 400 tonn kvote

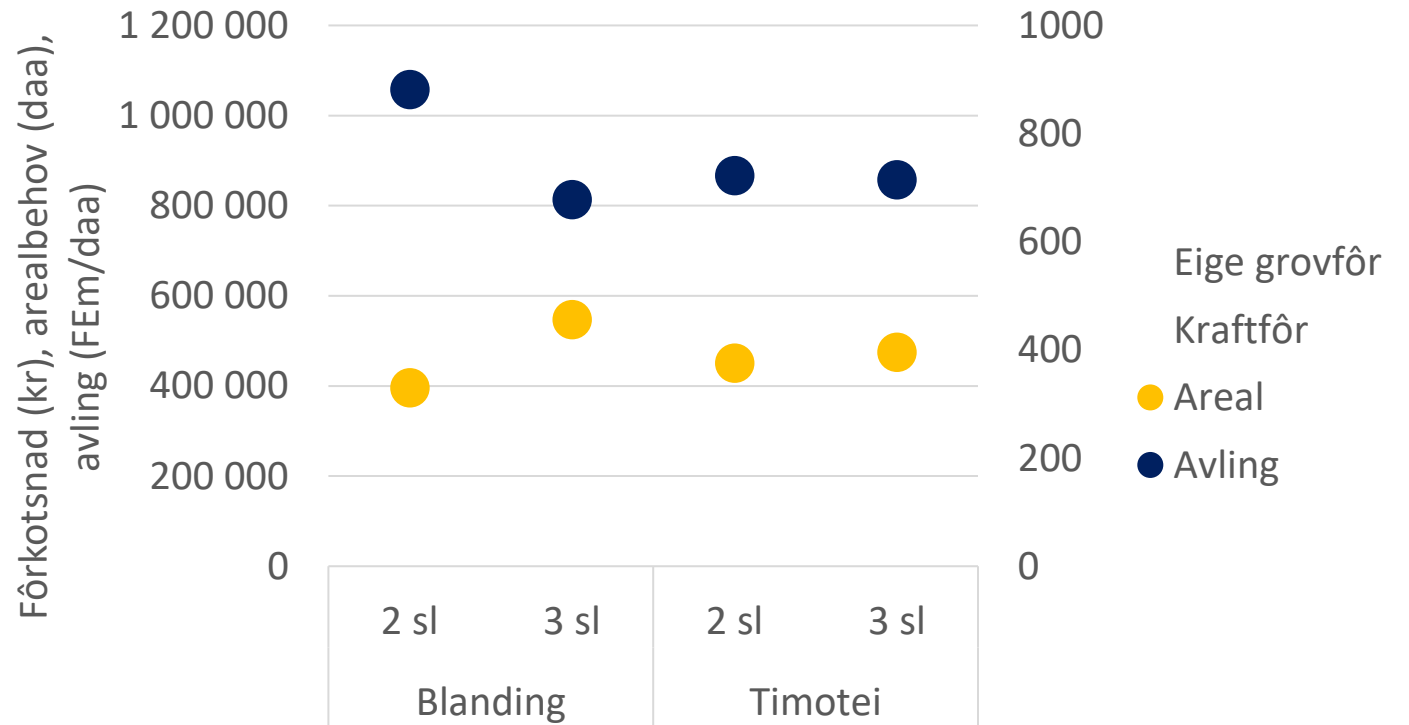

Tre vs. to slåttar - Avling og arealbehov

Arealbehovet er større med tre enn to slåttar fordi:

- avlingane er lågare
- grovfôropptaket høgare

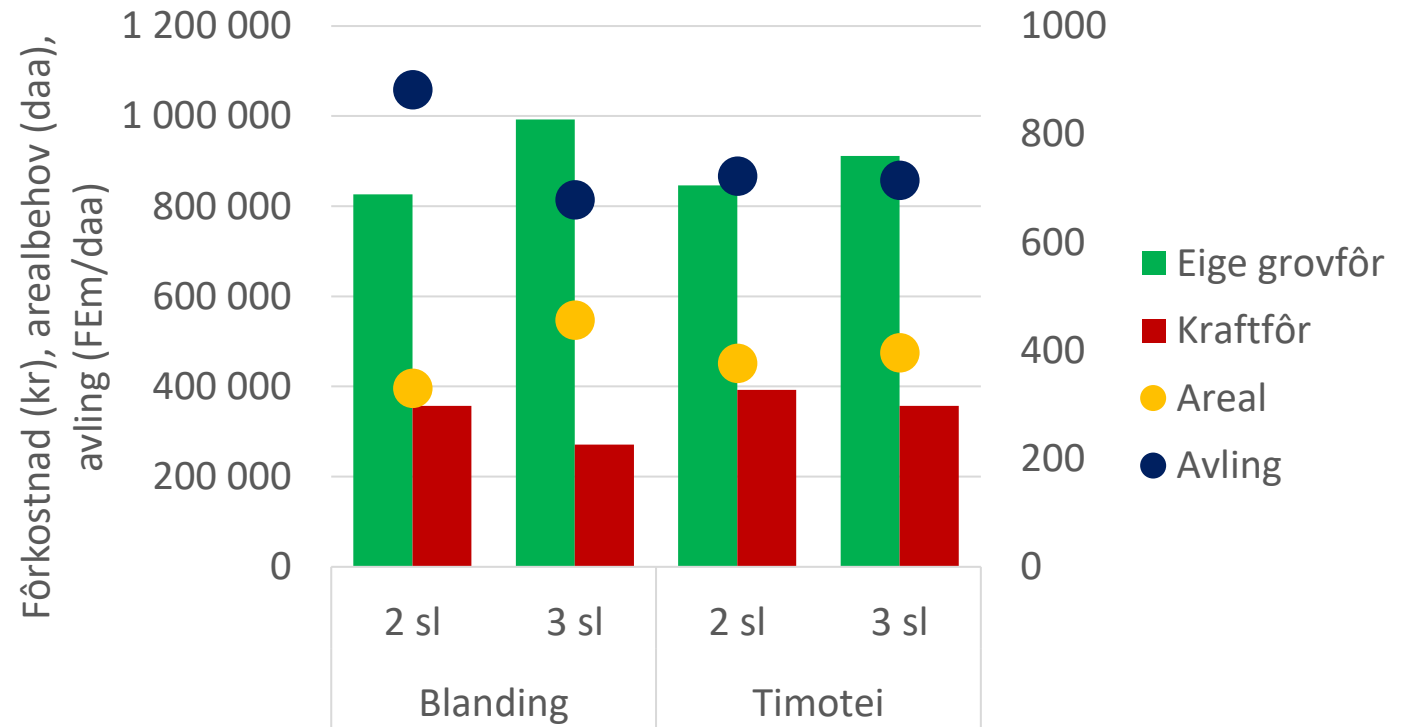

Grovfôrkostnadene
blir større (+14%)

Kraftfôrkostnadene
blir mindre (-16%)

De totale
fôrkostnadene blir
større (+5%)

To vs. tre slåttar - kostnad

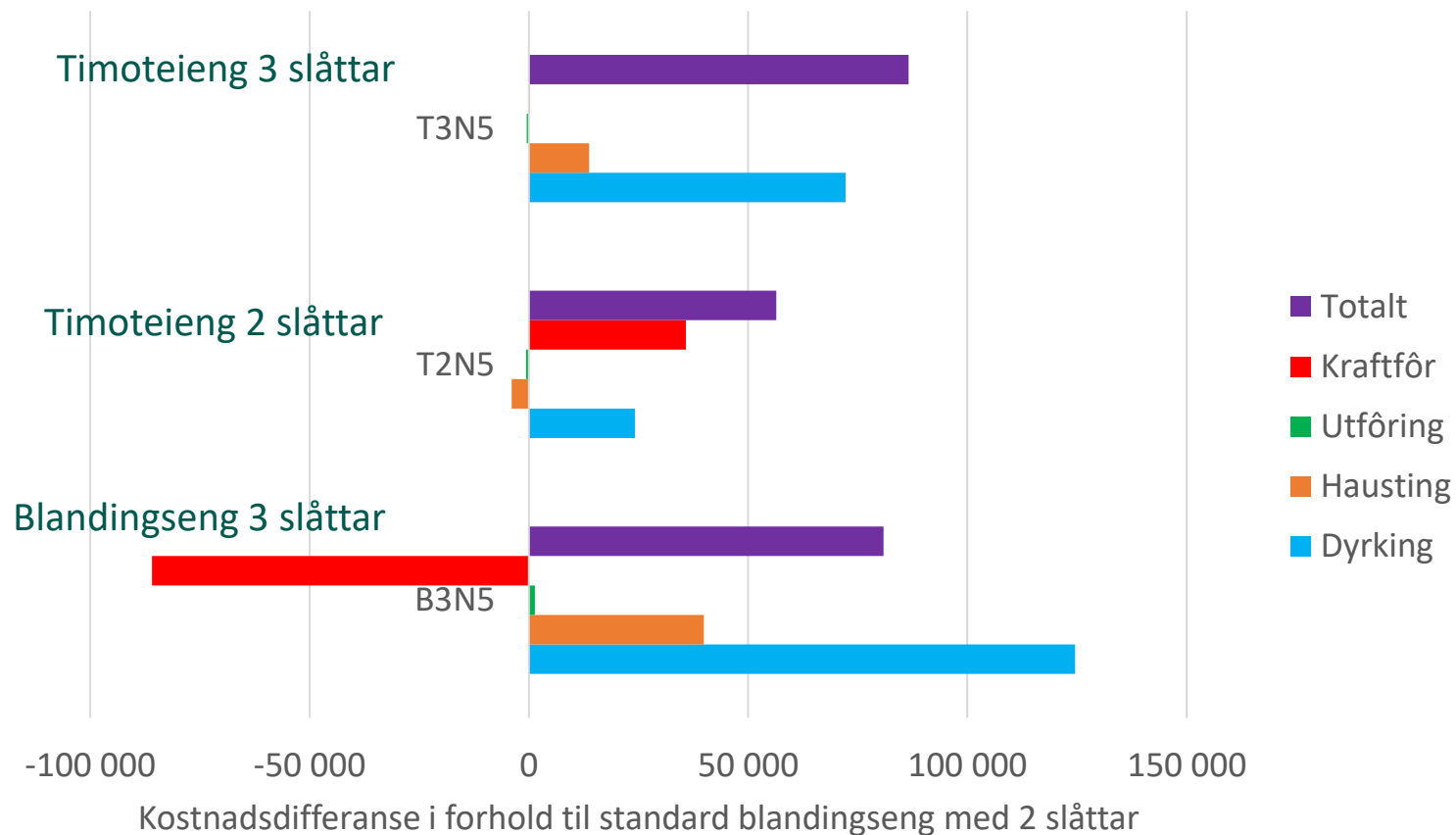

Mindre forskjell mellom 2 og 3 slåttar for timotei enn for blandingseng:

- Timotei +2,4%
- Blanding +6,8%

Differanse i kostnader

Auka avdrått frå 8000 til 10000 kg EKM

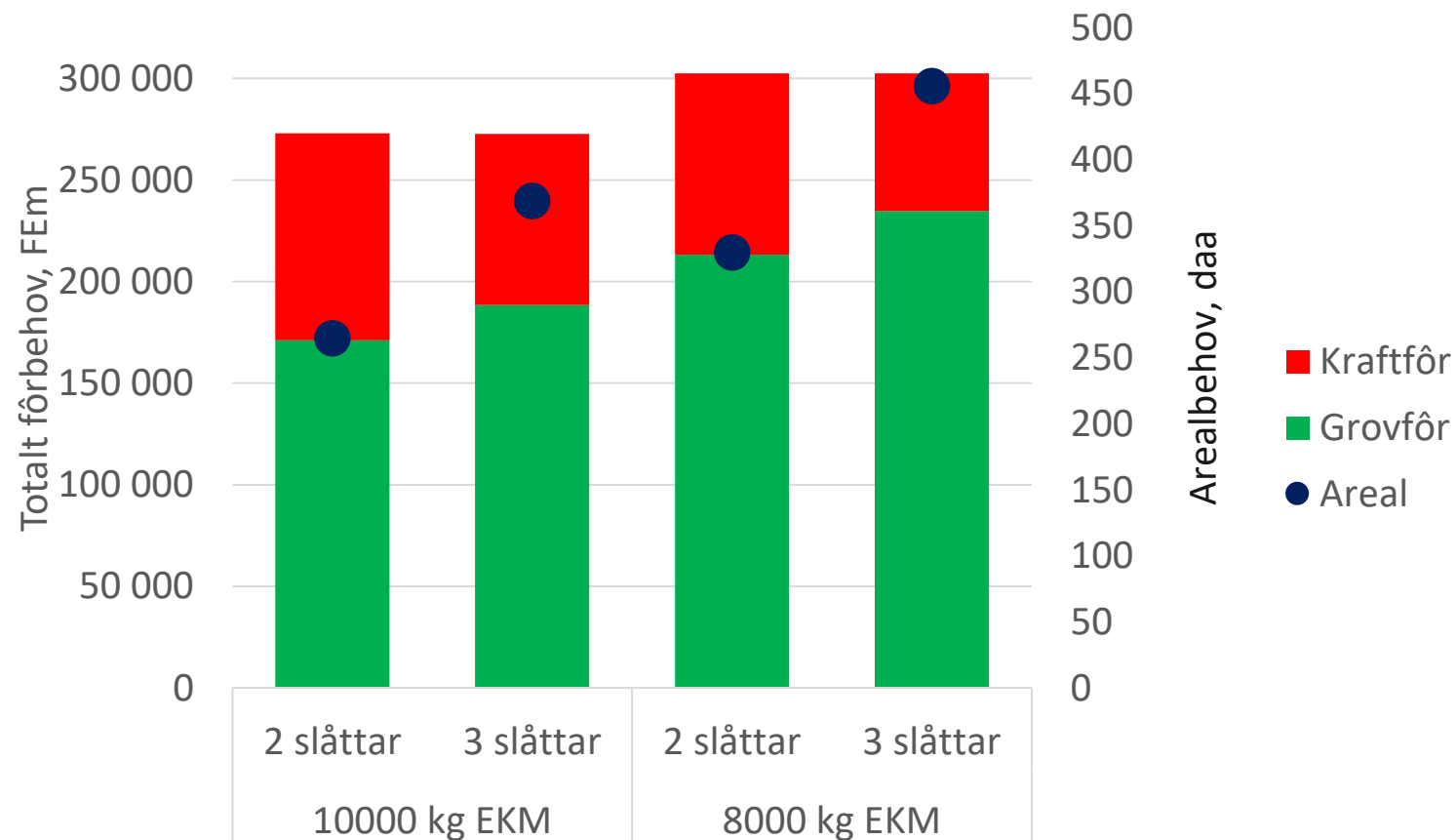
Aukar

- Kraftfôrbehovet

Reduserer

- total fôrbehov
- grovfôrbehov
- Arealbehovet

Fôrbehov og arealkrav ved ulikt avdråttsnivå men same kvote

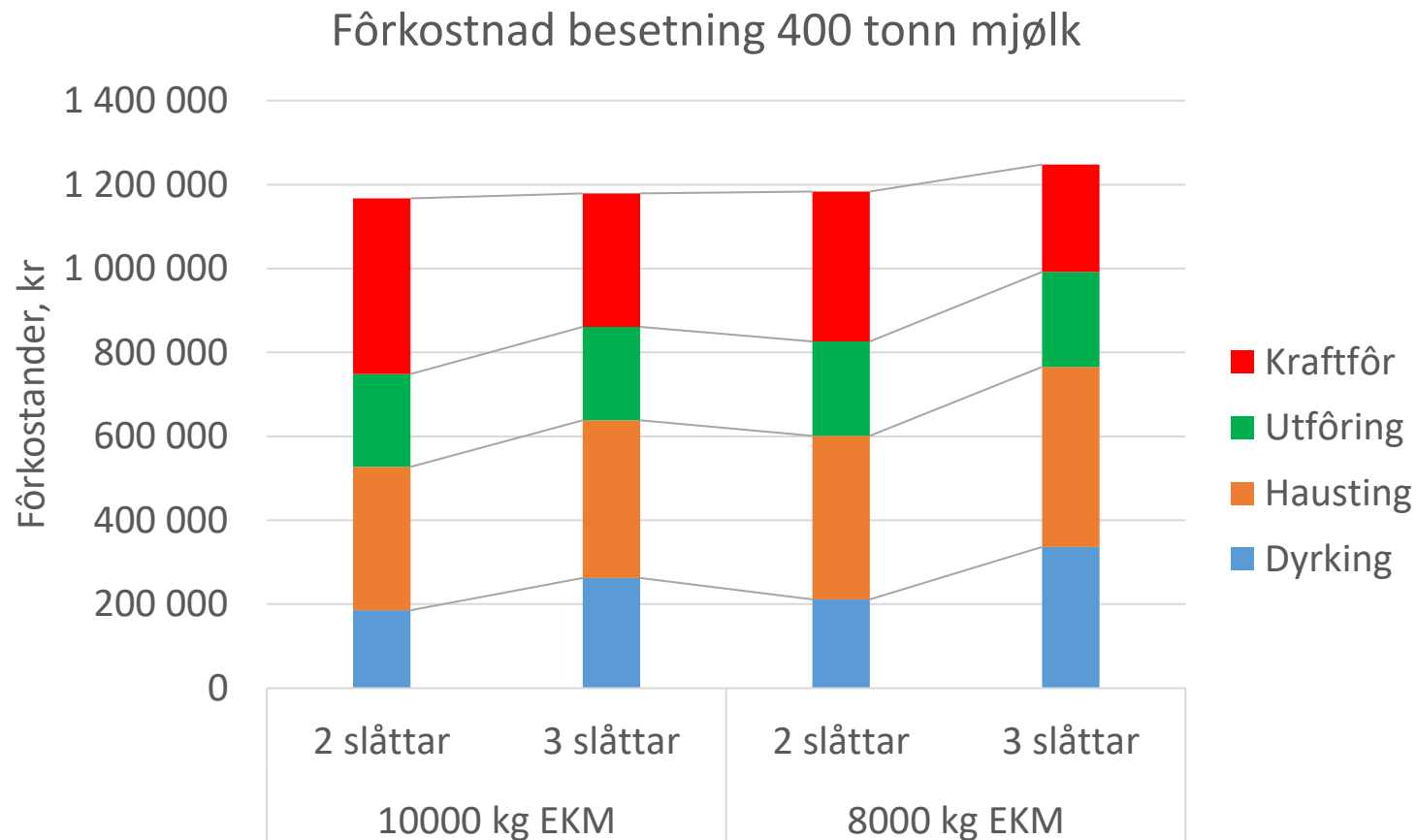

Auka avdrått frå 8000
til 10000 kg EKM

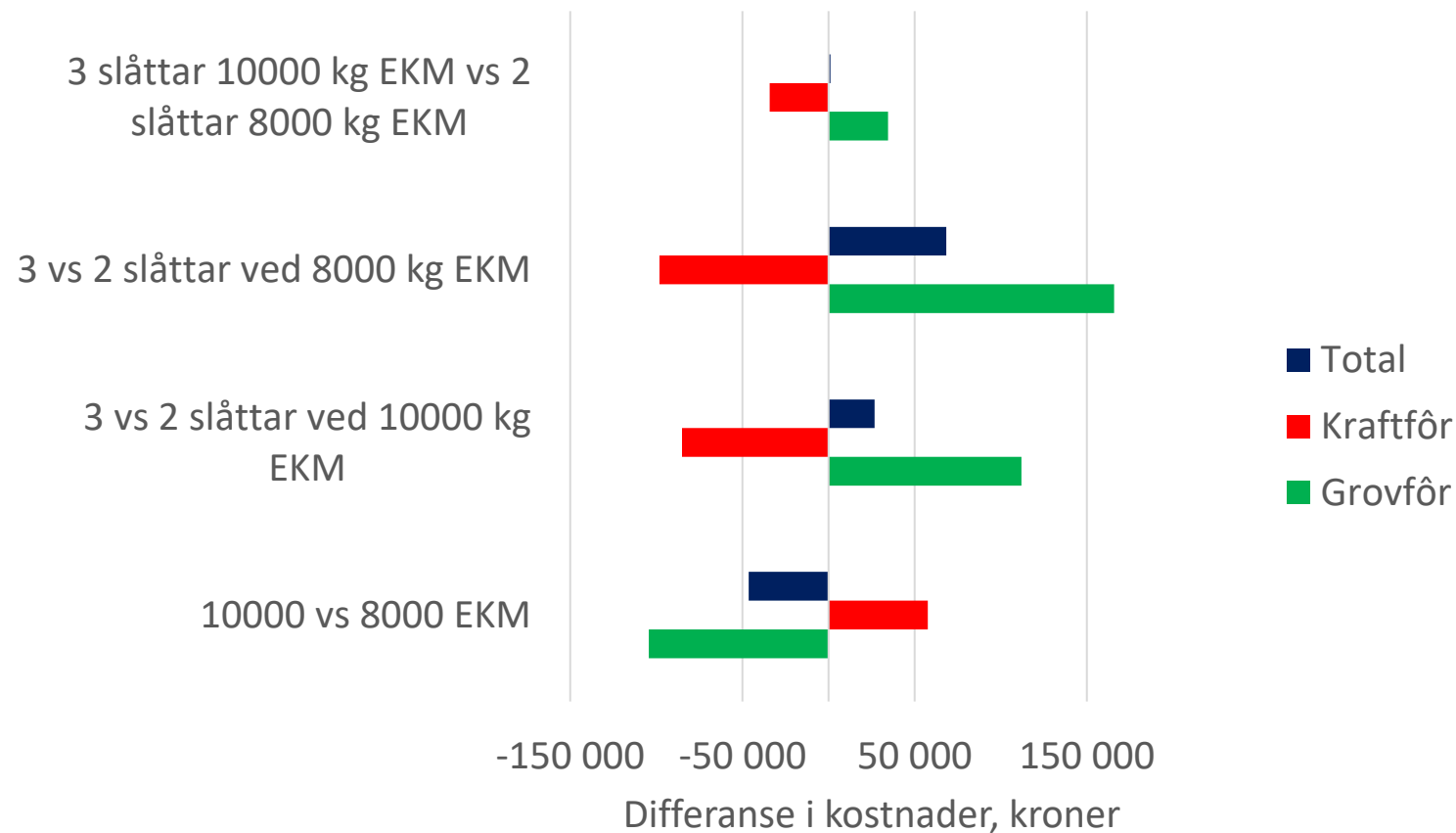
Reduserer de totale
fôrkostandane

Grovfôrkostnader og kraftfôrkostander ved ulikt avdråttsnivå men same kvote

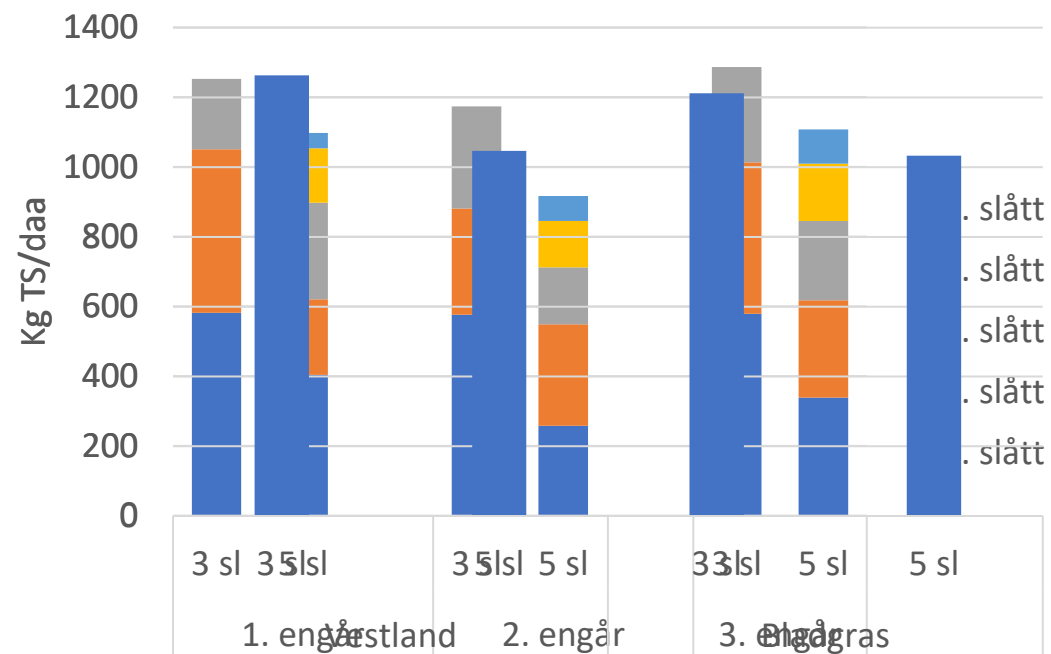

- Fôrkostander er lågare med 10000 enn 8000 kg EKM (3.8%)
- Fôrkostnader er høgare 2 enn 3 slåttar
  - +2.3 % ved 10000 kg EKM
  - + 5.8% ved 8000 kg EKM
- Fôrkostnaden er like ved 3 slåttar/10000 kg EKM og 2 slåttar/8000 kg EKM

Differanse i grovfôr-, kraftfôr og totale fôrkostnader – same kvote

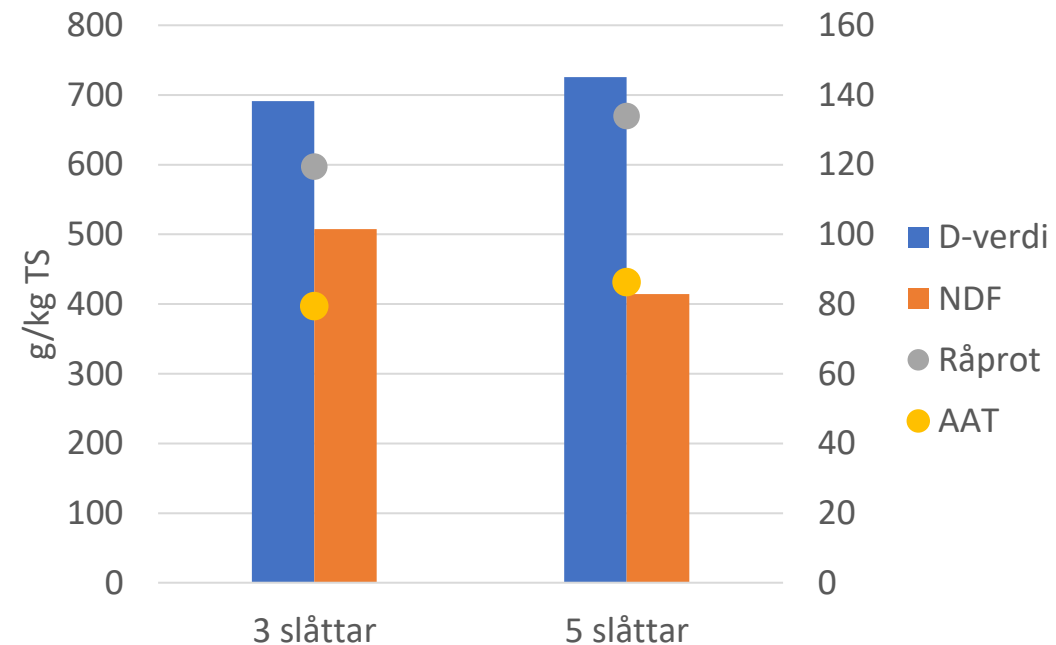

Intensiv slått – Engforsøksdata Fureneset

Liten avlingseffekt av frøblanding

Avlinga var i gjsn 15% lågare med 5 enn 3 slåttar

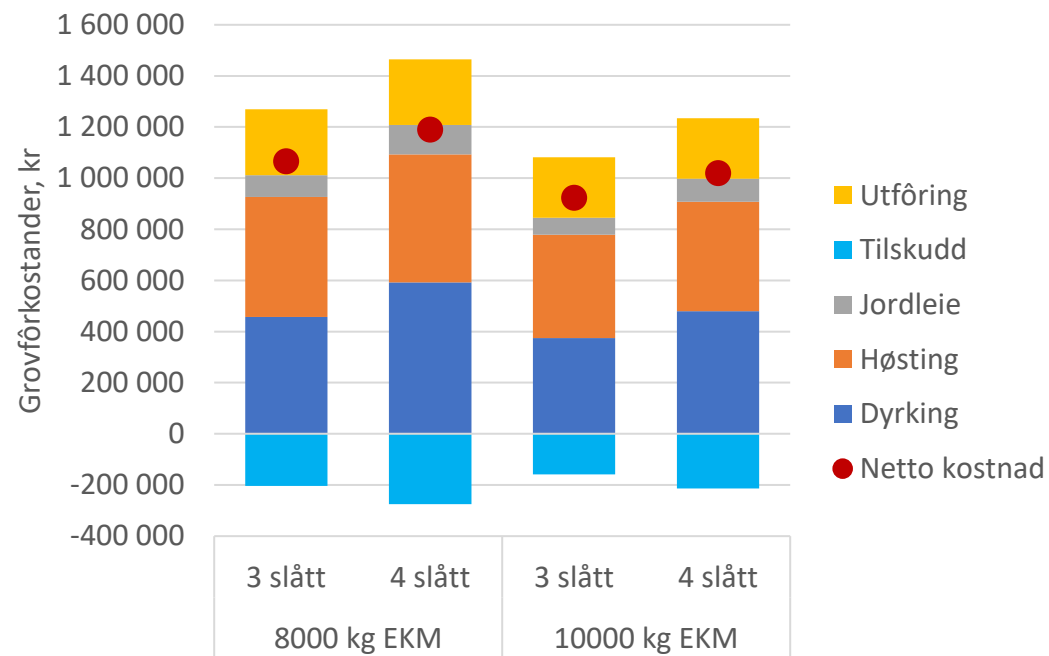
D-verdien 5% høgare ved 5 slåttar

Fibernivået (NDF) 22% lågare ved 5 slåttar

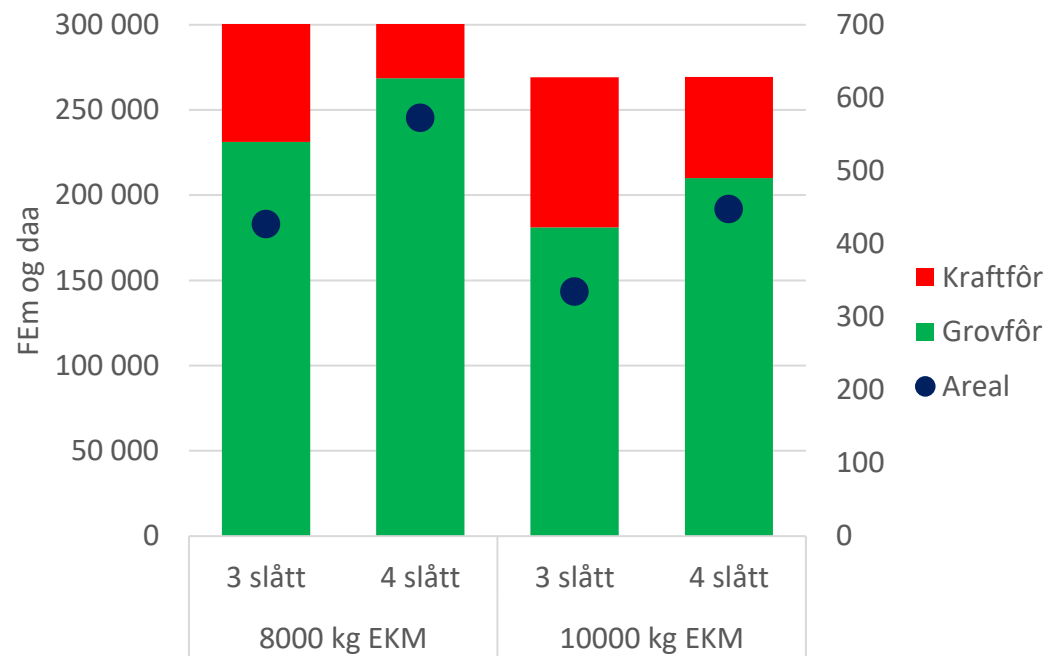
Råproteininnhaldet 11% høgare, ved 5 slåttar

Intensiv slått – Engforsøksdata Fureneset – 400 tonn kvote

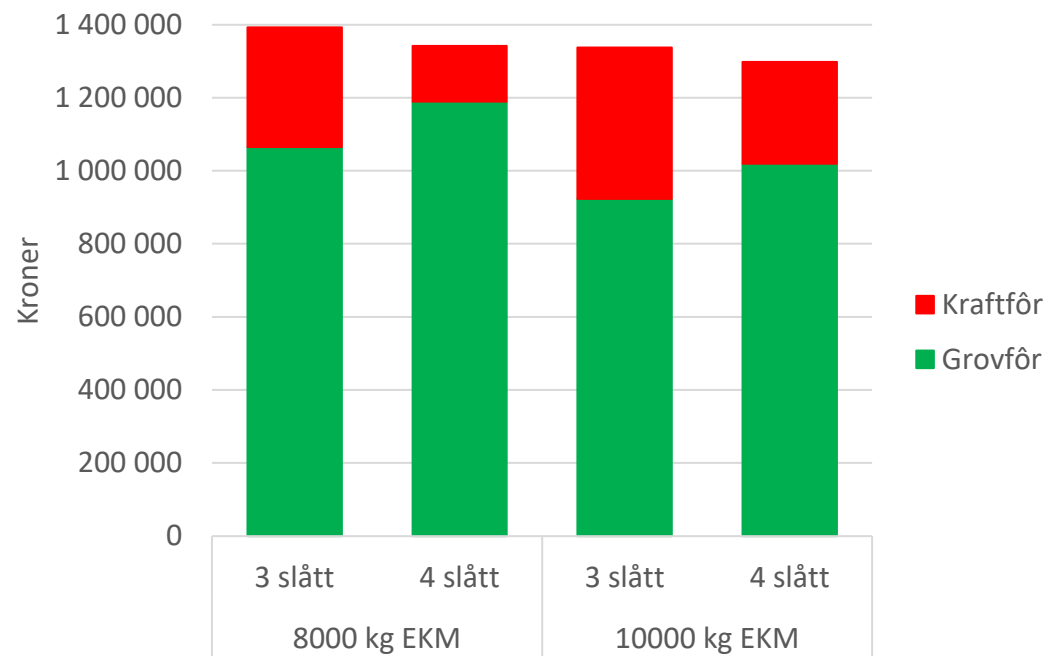

Intensiv slått – auka dyrke- og haustekostander

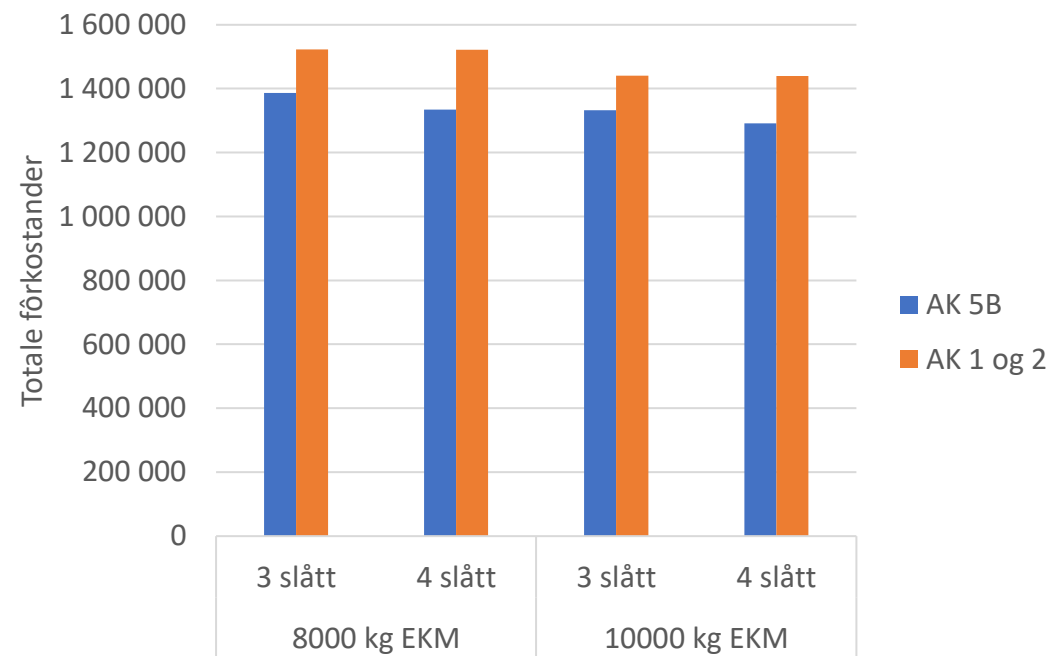

Intensiv slått – auka grovfôropptak og mindre kraftfôrbehov (TINE Optifôr utrekning)

Intensiv slått – Engforsøksdata Fureneset – 400 tonn kvote

Intensiv slått – lågare totale fôrkostander

Intensiv slått – Kostandsdifferansen liten i AK sone 1 og 2

Konklusjon

Intensiv hausting for god grovfôr kvalitet

- gir større grovfôrkostander
  - svarer seg bedre økonomisk ved 'Høg' enn 'Moderat' avdrått
  - kan gje like låge (og lågare) totale fôrkostander (grovfôr+kraftfôr), men er avhengig av
    - Avlingsnedgang (kor mye)
    - AK sone
-
- **«One size does not fit all»**

Takk for at de høyrde på

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NIBIO_no

NIBIO.no

NIBIO_no

www.nibio.no